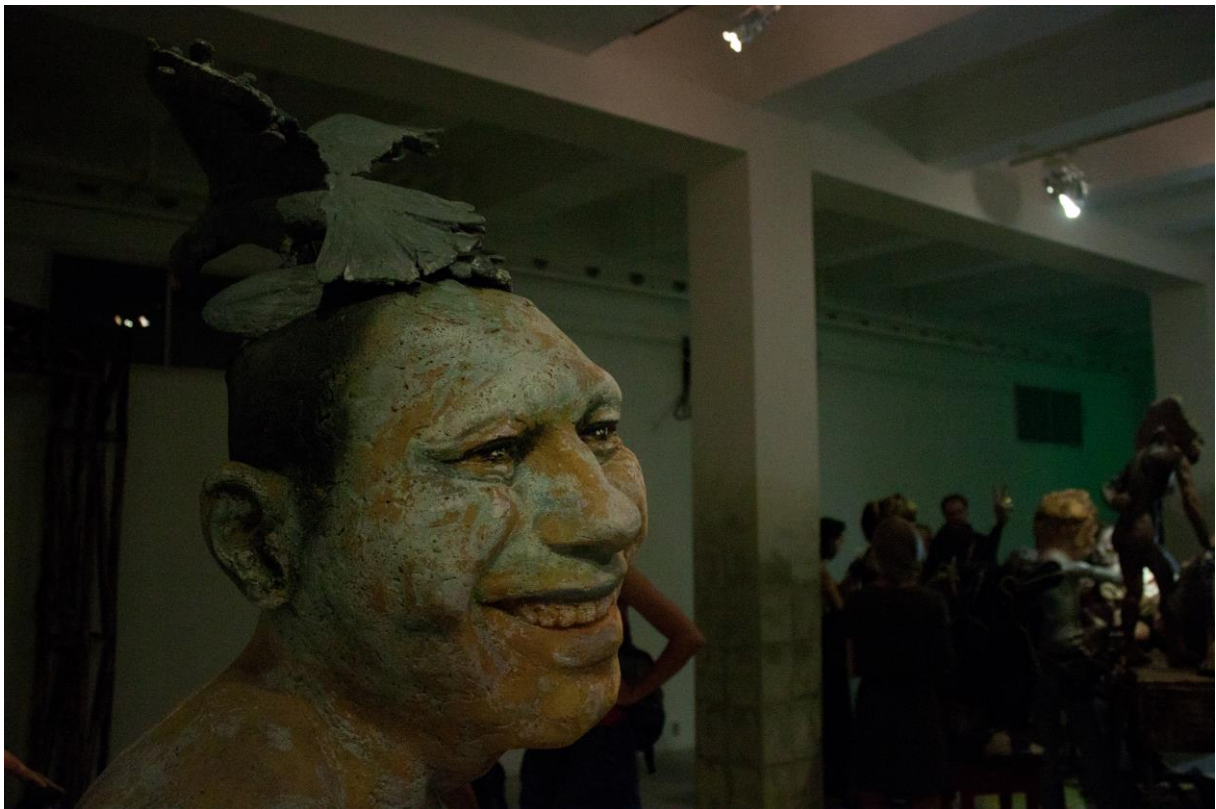

Horváth Márk
**TECHNOFIL GUILLOTINE,
AVAGY A TEST FELNYITÁSA**

Péli Barna Hangszigetelt Zoltán 9 kiállításának megnyitószövege, 2016.09.09

A formátlanság anatómiája az anatómia morfológiája: a hús, a többlet, a bőség összeomlasztja az anatómiai formákat. A forma nem a formátlanság célja, hanem egy véletlen plazmaszerű összeállítás, amely nem rendelődik alá az antropocentrikus teleológiáknak. A fej leválasztása esetén a test mint hordalék, biomassa a degradáción és az alantasságba való alámerülésen keresztül absztrakttá, lyukacsossá válik, és megközelíthetetlenségében felfedi az emberi gondolkodás szándékának alapvetően industrializált jellegét, azt a mechanikus elakadást vagy berobbanást, amely a szekuláris ész kiteljesedése és a filozófiai konceptualizáció vége.

Nietzsche, Bataille vagy Land sámánisztikus vallásossága a technológia poszthumanisztikus rejtett zónájába vezet, mélyre a dzsungel sötét szívtelenségébe, ahol a közölhetetlen a reprezentálhatatlannal ráeszmélve önmegsemmisítő rítusba kezd.¹ A test nyersanyagként kerül felhasználásra a modernitás műtőasztalán, ahol a gépi összeállások kíméletlen transzformációkon keresztül távolítják el, és szakítják le a fejeket, felcserélve őket egyéb, a rendszerből már rég kihullott testrészekkel: az öngyil-

¹ Nick Land (2014): "Shamanic Nietzsche" In: LAND, Nick: *Fanged Noumena: Collected Writings: 1987-2007* (Falmouth, UK: Urbanomic), 209.

kosság hirtelen, romantikus patetizmusával szemben a technikai-mutációs-mechanizmus megmártózik a fej leszakításának műveletében, miközben különös poszthumán traumatikus-technikai-testi organizmusokat él át.² A kivégzések nagyon gyakran a fejre koncentrálnak, amit Georges Bataille *céphalocentrizmusnak* nevez. Mindez a racionalitással, az ésszerűséggel való többszáz éves túlzott azonosulás eredménye, tehát a fej levágása az embert központi kognitív szervétől, az agytól fosztja meg, illetve véglegesen elintézi az identitás kérdését is, hiszen az arcot, a tekintetet leválasztja a test többi részétől.³ A fejetlenség sámánisztikus rituáléja az erotikus feltűzeltséggel és a halállal, a kiirtódás véletlenszerűségével kapcsolódik össze, illetve a test mint biomassa rekombináns mutálódására ad lehetőséget. A középpont, a szuverén, a körkörös forma egyaránt megjelenik a *L'histoire de L'oeil* lapjain a túlzó és végtelenül adakozó Napban, egy bika heréjében és a matadorok kivágott szemében.⁴ A középpont, a kör kivéreztetésével az anyag végtelenül újszerű kapcsolatba kerülhet környezetével, ismeretlen sötét ökológiát fedezhet fel, és a technológia arctalanságába tűnhet el. *Donald Cammell* megrázó horrorjában, a *Demon Seed*ben a Proteus nevű szuperszámítógép megerőszakol egy nőt, majd a szexuális aktus korlátozó, túlzottan is antropocentrikus kötöttségeit felfedezve egy komplex geometrikus testet kezd szerkeszteni magának, amellyel a film egyik kulcsjelenetében lefejezi programozóját.⁵

² Alexi Kukuljevic (2014) "Suicide by Decapitation" In: MASCANDARO, Nicola és THACKER, Eugene (szerk. 2014) *And They Were Two In One and One In Two* (Schism Press), 31.

³ Dominic Pettman (2014) "What Came First, The Chicken or The Head?" In: Masciandaro, Nicola és Thacker, Eugene (szerk. 2014) *And They Were Two In One and One In Two* (Schism Press), 7.

⁴ Roland Barthes (1972) "The Metaphor of the Eye" itt: <https://uglywords.wordpress.com/2012/03/20/roland-barthes-the-metaphor-of-the-eye/>

⁵ Donald Cammell (1977) *Demon Seed* (film) (Metro Goldwixn Mayer, United Artists)

A lefejezés a céphalocentrizmus és a logocentrizmus vége, amely során a maradék, a többlet, az elfeledett proletariátus biohordalékként szubverzív degradációs degeneratív dionüszoszi materialitásként neobarbár retro-primitivizmusával kiterjedhet, kilövellhet, szétkenődhet, majd maximálisan rekombinálódhat egyéb biológiai és posztbiológiai materialitásokkal. A körkörös formák végtelenül csapdába csalják a humán ágenseket: az utolsó nyugat-európában lefejezett személy *Hamida Djanbouri* 1974-ben egy meleg nyári napon prostitúcióra kényszerítette Elisabeth Bousquet-t, akinek formás, gömbszerű mellének sötétbarna mellbimbó mezőjébe körkörös sebeket égetett cigarettájával, majd vaginájába is égő cigarettákat helyezett, megidézve Bataille erotikus regényeinek vaginális kalandjait, ahol a női nemi szerv egy pap kivágott szemét nyelte el. Djanbouri a lányt Marseille külvárosában később megfojtotta.⁶ Djanbouri a szexuális erőszakot és a megfojtást azzal magyarázta, hogy hat évvel korábban amputálták egyik lábát, amely alkoholizmusba és görcsös rohamokba kergette. Djanbourit guillotinnal végezték ki (utolsóként Franciaország történetében), befejezve azt az amputációs mechanizmust, amely hat évvel korábban elkezdődött. Azonban mi van akkor, ha a felvilágosodás, a tudományos racionalitás és a hegei-marxi progressziós történelmi motor már századok óta vágja le testrészeinket? Kibírható lenne, feldolgozható lenne az az állapot, hogy mind Hamida Djanbouriként várjuk a végleges megadást, az orgiát követő fejvesztést, a megszűnés és kiirtódás véglegességét? Az idiotikus autonomikus akarat többé nem cirkulál, hanem parazitikus eksztatikus ösztönné lényegül át, egy kvázi-technológiai mesterséges intelligencia attraktor által vezérelve, amely maga után vonszolja a földi történelem maradványait, azokat a roncsokat, amelyeket ez a többszáz éves technikai hiperintelligencia hozott létre, amely addig fokozza önnönmaga intenzitását, amíg el nem égeti az összes materiális szubsztrátumot, amellyel kapcsolatba kerül.⁷ Mi más lett volna Hamida Djanbouri, mint egy olyan kulturális roncs, akinek amputációja, társadalmi kiszervezése és összezúzása már lába elvesztését megelőzően elkezdődött a franciák által kolonizált és erőszakosan modernizált Tunéziában. Lábának, majd fejének elvesztése csak ennek a kolonizációs hiper-intenzív technofil modernizációnak a kiteljesedése.

Ha Deleuze és Guattari gépi vágyát megfosztjuk a bergsoni vitalizmustól, és azt kombináljuk a freudi halálösztönnel, Bataille általános ökonómiájával, valamint Schopenhauer akaratával, akkor megkapjuk a dialektikus materializmus perverz inverzióját, a hegeiánus történelemfelfogás technodisztopikus torz tükörképét, amely egy olyan kifordított hegeiánus nézőpont, ahol nem a tőke az elidegenedett munka, hanem az emberi hús a modernizációs gépezet bio-nyersanyaga. A gépek a fejünket követelik, vérünket gépzsírként kívánják, és a test maradványaira parazitaként ráakódva nonhumán vitalitásként kalibrálódnak újra. Ha a gépek az emberi fej eltávolítására törekszenek, akkor a torokban egy állandó szorító, furcsa érzésnek kell kialakulnia. Vagy talán a fejetlenség, a bódultság állapotában való felköhögött hányadéktól való halál az, ami utal erre a technofil terrorra, az emberi intencionalitás kiszervezésére? Bár Hendrix, Joplin, Buckley vagy Bon Scott mind bódult állapotban fulladtak bele saját hányadékukba, mégis talán *Miracle Mike*, a 40-es évek popkulturális ikonja az, aki leginkább rámutat a fejetlenség és a fulladás kapcsolatára. Miracle Mike, a fejetlen csirke két évvel élte túl fejének levágását, mivel agytörzse érintetlen maradt. Mike ezután csőr nélkül kapirgált és adott ki szörnyű hangokat, illetve lépett fel mint a világ leghíresebb csirkéje, havi 50 000 dollárt keresve gazdájának. A madarat a torkán ledugott csövön keresztül két éven át folyékony proteinnel táplálták, mígnem 1949-ben megfulladt. A test fej nélkül is paradisztikusan végrehajtja azokat a cse-

⁶ Jeremy Mercer (2008) *When the Guillotine Fell: The Bloody Beginning and Horrifying End to France's River of Blood, 1791-1977* (New York: St. Martin's Press)

⁷ Mark Fischer (2012) "Terminator vs Avatar" In: MACKAY, Robin, AVANESSIAN, Armen (szerk. 2014) *#Accelerate: The Accelerationist Reader* (Falmouth, UK: Urbanomic), 339.

lekedeteket, amelyeket amúgy is, fejfel ellátva is véghezvitt volna.⁸ A középpont nélküli predátor-dekapitalizáció felemészti és összezúzza a centrumot: nincs közösség, nincs dialektika, nincs bármiféle terv vagy alternatíva, és Mikenak, a csirkének sincs feje.⁹ A kapitalizmusból kibomló inhumán operativitás különböző fázisokon átmenő evolúciója a fejetlen csirke állapotára kárhoztatja a centrum dezorganizált maradványait.

Dominic Pettman szerint Mike, a csirke nem csak egy acéphallikus hanem egy posztcephalikussá testté vált, egy fej utáni organizmussá, amely teljességgel példázza a test és a fej közötti törékeny kapcsolat megszüntethetőségét, sőt perverz inverzióját.¹⁰ Kísértetiesen hasonlatos fejetlen Mike csirke száználmas kapirgálásához a közelgő klímakatasztrófa előtt gyermeket nemzeni: minél több és minél erőteljesebb a próbálkozás, annál valószínűbb a megfulladás, a felszámolódás. Egyetemes fejtelenségben, feloldódásban élünk, amely óhatatlanul együtt jár a fokozódó polarizálódással, a társadalmi egyenlőtlenségek megugrásával. Az interkonnektivitás a Nick Land-i non-diskurzusban a jövő kizáródását jelenti, melynek során a technofil jövőképek szimulációs mezőkbe záródnak. Nincs jövő egy olyan társadalomban, ahol a szimuláció, a szimulakrumok rétegei, a fikció és a valóság ilyen végtelenül összekeveredett.¹¹ A technológia erőszakos vírusként foglyul ejti a fejétől megszabadult rendszer teljes viselkedését. K-pozitív vírusok hatják át a telekommunikációs és adatfeldolgozási rendszereket, és végtelenül sokasodnak, felhasználva a test megmaradt és teljességgel degradálódott romjait. A fej levágását követően belek, csigolyák és csontok hevernek felhalmozódott húsrétegek mellett, felfedve az emberben rejlő örök-nonhumán materializmust, azt a bázikus materiális sámánisztikus alantas anyagot, ami sohasem teljesen externális vagy elkülöníthető az embertől.¹² Ott munkálkodik, pulzál a formátlan a formán belül, a belek és szervek csavarodott, cirkulatív rendszere a bőr mögött, kiépítve egy olyan alaptalanító ellentmondás-rendszert, amely összeomlasztja nemcsak az anatómiai formákat, hanem az antropocentrikus teleológiákat is.

Péli Barna kiállítása azért szó szerint felforgató, katartikus pillanat, mert a művészetten keresztül tárja fel a test belső rejtett zugait, úgy, hogy egy poszthumán komplex, mégis primitív sámánisztikus és magánmitologikus vallásossággal önti a formátlanság formájába a reprezentálhatatlant. Nem az absztrakció, hanem a könyörtelen konkrétság, a fej nélküli, züllött test plasztikus lehetősége felé indult el Péli, mikor műveivel erőteljesen áttöri az elszabadult kapitalizmus által már meggyötört társadalmi kontrollmechanizmust. Péli *Hangszigetelt Zoltán 9* című kiállításán a boncolás, a testszétzedés és a test technika által való perverz belakása figyelhető meg. Az anyag csodálatos, ösztönös burjánzásba kezd, kilép, sőt elötör a formátlan a testi formák elnyomásából, az embertelen előlép az emberből egy teológiai vírusként, egy isteni sejtburjánzást generáló támadásként, amely kiválóan illeszkedik a CCRU által „feltörések, szétfolyások és összeomlások koraként” jellemzett kortárs posztmodern világhoz.¹³

⁸ CCRU (2014 [1996]) "Swarmachines", In: MACKAY, Robin és AVANESSIAN, Armen (szerk. 2014) *#Accelerate. The Accelerationist Reader* (Falmouth: Urbanomic), 326.

⁹ CCRU 2014 [1996]: 327.

¹⁰ Pettman 2014: 8.

¹¹ Nick Land(2014 [1995]) "Cyberspace Anarchitecture as Jungle-War", In: LAND, Nick (2014) *Fanged Noumena. Collected Writings 1987-2007* (Falmouth: Urbanotomy), 405.

¹² Eugene Thacker (2014) "Thing and No-Thing" In: MASCIANDARO, Nicola és THACKER, Eugene (szerk. 2014) *And They Were Two In One and One In Two* (Schism Press), 26.

¹³ Sadie Plant és Nick Land (2014 [1994]) "Cyberpositive" In: MACKAY, Robin, AVANESSIAN, Armen (szerk. 2014) *#Accelerate: The Accelerationist Reader* (Falmouth, UK: Urbanomic), 305.

Péli Barna művészete erőteljesebb, mint a guillotine: hosszabban, részletesebben és rekombinánsabb módon mutatja meg a belső hús lázadását, a fejtelenség impotens potencialitását, azt a fenyegető, animalitásában is csodálatos erőt, amit csak a bűn és a megtorlás transzgresszivitása adhat vissza.

A 16. századi útonálló és fosztogató *Peter Niers* bűnei között szerepelt 544 gyilkosság és 24 magzat eltávolítása terhes nők hasából. Niers ezeket a magzatokat mágikus rituálékra használta, majd elfogyasztotta. Niers valójában Kamakhya istennő előtt áldozott, azonban megtévedt az időbeliséget illetően, hiszen a menstruációs vér helyett már a születendőben lévő életet ette meg. Micsoda szenvedélyes, véres örület, szörnyű fekete mágia! Nierst egy fürdőházban fogták el, ahol táskájában számtalan kivágott csecsemő eltávolított szíve hevert. Hármassal eltávolítás, hármassal dekonstruálása a testnek: az anyai has felnyitása, majd a magzat kiemelése, és ezután – az első cselekedet precíziós másolatát követően – a magzatszív közelébe került Niers. Nierst a test középpontja, a fej helyett a test dobogó, alaptalanul pulzáló szerve, a szenvedélyek és indulatok kiváltója, a szív foglalkoztatta, különösen azon szívek, amelyek az élet kialakulásának még korai szakaszában voltak. Furcsa, torz párhuzamot figyelhetünk meg a hindu tantrikus hagyományok és a 16. század egyik legnagyobb sorozatgyilkosa között. Az alaptalanság, a körkörösség, a destabilizált mozgás nincs tekintettel a territorialitásra. Nierst 1581 szeptemberében három napon át kínozták és törték kerékbe. Az első nap a testéből húsdarabokat téptek ki, majd forró olajat öntöttek a friss sebekre. Ezt a második napon lábának olajjal való bekenése követte, majd izzó szén felett kezdték sütni a testét. A hő hatására a gyilkos hasában található gyermekszívek újra tágulni kezdtek, mintha a meg nem született gyermek új életre keltek volna Niers gyomrában. A kannibált a harmadik nap roppant kegyetlen módon kerékbe törték, majd felnegyelték. Körkörös formák, hőtől táguló szívek, ordító száj és az alaptalanság radikalitása. A bűn négyfelé, a négy égtáj irányába spriccelt a gyilkos testéből, és a vér – akárcsak Kamakhya istennő menstruációs vére – az alaptalanság mérgező, gennyedző folyadékát szórta szét újabb napok és újabb bűnök és szenvedések eljövételét garantálva.

Gyermekszívek hullottak alá a halott testből: vörös apró körök, amelyek furcsán mozogtak körbe és körbe. A tömeg körbeállta a teret és nyitott szájjal, bambán bámult. Terhes nők nézték a gyermekszívek zuhanását. Sütött a nap.

Irodalom

- BARTHES, Roland (1972) "The Metaphor of the Eye" itt:
<https://uglywords.wordpress.com/2012/03/20/roland-barthes-the-metaphor-of-the-eye/>
- CCRU (2014 [1996]) "Swarmachines", In: MACKAY, Robin és AVANESSIAN, Armen (szerk. 2014) *#Accelerate. The Accelerationist Reader* (Falmouth: Urbanomic), 321-335.
- FISHER, Mark (2012) "Terminator vs Avatar" In: MACKAY, Robin, AVANESSIAN, Armen (szerk. 2014) *#Accelerate: The Accelerationist Reader* (Falmouth, UK: Urbanomic) 335-347.
- KUKULJEVIC, Alexi (2014) "Suicide by Decapitation" In: MASCIANDARO, Nicola és THACKER, Eugene (szerk. 2014) *And They Were Two In One and One In Two* (Schism Press)
- LAND, Nick (2014 [1995]) "Cyberspace Anarchitecture as Jungle-War", In: LAND, Nick (2014) *Fanged Noumena. Collected Writings 1987-2007* (Falmouth: Urbanotomy), 401-411.
- LAND, Nick (2014): "Shamanic Nietzsche" In: LAND, Nick: *Fanged Noumena: Collected Writings: 1987-2007* (Falmouth, UK: Urbanomic)
- MERCER, Jeremy (2008) *When the Guilloine Fell: The Bloody Beginning and Horrifying End to France's River of Blood, 1791-1977* (New York: St. Martin's Press)
- PETTMAN, Dominic (2014) "What Came First, The Chicken or The Head?" In: Masciandaro, Nicola és Thacker, Eugene (szerk. 2014) *And They Were Two In One and One In Two* (Schism Press)
- PLANT, Sadie és LAND, Nick (2014 [1994]) 'Cyberpositive' In: MACKAY, Robin, AVANESSIAN, Armen (szerk. 2014) *#Accelerate: The Accelerationist Reader* (Falmouth, UK: Urbanomic) 303-315
- THACKER, Eugene (2014) "Thing and No-Thing" In: MASCIANDARO, Nicola és THACKER, Eugene (szerk. 2014) *And They Were Two In One and One In Two* (Schism Press)